

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercurea si Sambet'a, Fóiea una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 15 fl. sun. pe unu anu séu 45 doidecéri, or 3 galbini si 3 doidecéri mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corospondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu insainte nu se voru mai primi publicar

Nr. 99.

Brasiovu, 19. Decembre 1862.

Anulu XXV.

CUVENTULU DE TRONU

alu

Maiestatii Sale Imperatului

tienutu in 18. Decembre 1862 la inchiderea sesiunii din 1861—1862 a senatului imperialu.

„Prin cuvintele increderii Mele imperatesci V'am salutatu Eu pe D-vóstra atunci candu Eu am adunatu impregiurulu Meu pe principii Casei Mele, pe prea reverendii, pe ilustrii si onorabili membri ai senatului Meu imperialu spre a incepe unu lucru, carele cu ajutoriulu lui Dunnedieu avea se puna temelii traitóre la prosperitatea Austriei. Dv. insociti de binecumentarile credintióselor Mele popóra v'ati apucatu pe atunci de acea problema pe carea Eu o am depusu in manile Dvóstra prin institutiunile caroru leam datu viétia prin diplom'a din 29. Octobre 1860 si prin legea fundamentala din 26. Fauru alu anului trecut.

In momentulu de faèia, candu Eu inchidu cea d'anteia sesiune a senatului imperialu, o spunu cu indestulare câ: Asteptarea pe care Eu o am respicatu in acea óra nu mi este insielata, increderea Mea in prosperárea lucrului intreprinsu cu puterea unita s'a consolidatu (strigari de vivate!)

Binecumentarile pacii ni s'au pastratu neturburate si noi potemu sperá, câ ne vomu bucurá si de aici inainte de acestu bunu nepretiuutu.

Increderea in puterea Austriei a crescutu si s'a intaritu. Propasirea sa cea determinata pe calile cele noua ale unui desvoltamentu paciuitu îi asigurá ei respectulu natiuniloru, eara simpathiiloru amice lea datu o noua caldura de viétia. (Vivate!)

Mare si grea a fostu problem'a cu carea fu insarcinatu consiliulu Meu imperialu. Cu vointia determinata si cu o pricepere petrudietóre v'ati apucatu D-vóstra de a ei deslegare.

D-vóstra ati cunoscutu lamuritu aceea ce se potea ajunge intre mediunele activitatii D-vóstra, si pentru cá atata se se ajunga, v'ati silitu in unire cu gubernulu Meu din tóte poterile.

Pana acum inca se infintiaru pe cale constitutiunala mai multe legi importante,

Precum libertatea consultariloru si respicarea nesuperata a opiniuniloru D-vóstre personale, asiá si manifestarea opiniunii publice, in catu aceea vorbesce prin gur'a presei, fu asediata sub aparatulu legiloru, eara libertatea personala castigá o garantia mai poterósa.

Prin decretarea unoru intregiri in condic'a penala generala, cum si in cea militara, prin legiurile despre competinti'a tribunaleloru si a oficiolatelor administrative in casuri de delictes*) s'au indestulatu unele cerintie, pe care le adusera schimbatele impregiurari ale timpului.

Legea despre procedur'a de invoiéla**) e destinata cá, prin ea pana la infintiaru unei legi noua de concursu se se delature scaderile acestei proceduri, cate s'au ivitu pana aci.

Priimirea unei condice noue comerciale, carea se recomandá prin eminentele sale calitati interne, eara in statuturile germane vecine au castigatu putere de lege, nu va lipsi de a inaintá dupa dorintia comunele interese.

Legea despre desfintiaru in parte a legamintii feudale arata unu progresu pe calea liberei desvoltari a proprietatii, pe care nainte cu mai multu de diece ani apucaseramu prin mesurele luate pentru desarcinarea pamentului.

Un'a din cele mai importante probleme ale dietelor conchiamate va fi, pentrucá pe temeiulu principiiloru priimite si legiuite de D-vóstra se conlucre la infintiaru organismulu comunalu in regatele si tierile mele.

Regularea finantielor statulu in tóte direptiunile, a ocupatu cea mai mare grija a D-vóstra.

Pre candu Eu condusu de unele consideratiuni, care vi s'au si impartasitu D-vóstre la timpul seu, am imputeritu si insarcinatu pe ministeriulu Meu cá bugetele statulu pe anii 1862 si 1863 se vi le propuna D-v. impreuna cu proieptele de legi finantiale care se tienu de acelea, acele le cercetarati cu unu zelu curatu, care apoi se si satorira pe lenga aprobarea Dv.

Am observatu cu multumire, cumca silintiele regimulu Meu de a restaurá prin impuèinarea pre catu numai se póte a speselor statulu o proportiune mai favoratóre intre venituri si spese, au fostu ajutate de D-vóstra cu taria si cu bunu rezultatu.

Cu privintia la coperirea speselor, luandu D-vóstra impregiurarile in drépta consideratiune, ati manecatu din acelu principiu, cá ceea ce lipsesce se se castige in partea mai mare prin puterea propria a tierii.

Efaptuirea acestui principiu nu se póte desparti de necesitatea de a imulti sarcinele prin imultirea contributiuniloru. De si Mie'mi pare fórte reu de acésta necesitate, totusi o multiforma esperiintia Me convinse deplinu, cumcá popórele Mele sunt gat'a de a aduce cu devotamentulu loru celu cunoscutu, acestea sacrificii, prin care este se inaintese numai puterea si prosperitatea Austriei. Eu speru cá aceleasi prin o impartiéla mai uniforma a sarcineloru acolo, pe unde apasatur'a loru se simte mai greu, in celu mai deaprópe viitoru le voiu vedé usiorate.

Alte cateva legi, rezultate ale consultariloru D-vóstra sunt de o natura de a nainta acelasiu scopu, de si numai mijlocitu. Prin desfintiaru angariei montanistice*) cultivarea minelor ajunse a fi scutita de o dare, carea pana acum o retienea intru desvoltarea ei cea folosítóre.

Impositulu pe vinarsu dupa mesur'a productiunii lui. a datu pentru unu ramu importantu alu productiunii in economi'a nationala o temelia mai drépta intru comesurarea accisei ce este a se platí.

Pe unu altu terenu alu impositulu de consumu, modulu de mai nainte alu incasarii, care detese oca-siuni la plansori, fu suplinitu cu altulu mai corespondietoru scopulu.

Delaturarea vâniloru de transitu si a altoru

*) Uebertretung.

**) Ausgleichsverfahren.

*) Bergfrohne.

imposibile de esit care ocupasera locul celora, incepe si pana acum a si arata inriurinta sa folositoare asupra comertului.

In Dalmati'a dupa desfiintarea vamilor de tranzit folosele pusetiunii sale maritime inca voru fi multu mai mari in viitoru.

Legea regulatoare de control'a datoriiilor de stat asigură reprezentantilor imperiului inriurinta corectă spre ale supraveghie pe acelea cumu si afacerile privitoare la ele.

Prin legea de banca s'au castigat temeliile pentru o inoie la administratiunii finantelor cu reprezentantii bancii nationale, prin carea referinta acesteia catre banca se va regula, eara ea insasi va ajunge a se consolida.

Silintia cea zelosa pe care ati pus'o Dv. la infiintarea acestor legi, fapt'a complinita a micsiorarii speselor, cumu si a veniturilor mai mari in cursulu anului trecut, au trebuit se produca preste totu unu efect favoratoru.

Insoiti de imbucurarea recunoscere a propasirii catre mai bine, Dvostra ve reintoceți in patriave, intru care ve astapta o alta activitate.

Acolo Dvostra veti fi portatorii si mijlocitorii acelor principii, intru care au prinsu radacina legile constitutionale, pe care leamu datu Eu si de care Eu me voiu tienea si de aici inainte ca si pana acum. (Vivat!)

Dvostra veti fi neobositi intru a incopcie si mai strinsu acea legaminte, carea pe poporele Austriei le impreuna din seculi spre a loru mantuintia propria.

Prin acest'a Dvostra inca veti avea parte la realizarea vointii Mele celei determinate de a pastra unitatea imperiului (Vivate sgomotose!) si a duce la indeplinire opulu constitutiunii pe care l'amu inceputu.

Pentruca scopulu acesta se se ajunga pe calea predestinata de legile fundamentale, guvern. Meu isi va pune tota silintia sa serioasa si nepregetata.

Dimitenduve Eu pe Dvostra onorabili membrii ai consiliului imperialu pe lenga a Mea multumita si asigurare de gratia Mea imperatésca Me voiu bucura revedinduve pe Dv. toti in decursulu anului viitoru adunati impregiurulu Meu in consiliulu imperialu spre a ve continua lucrarile Dv. patriotice.

Cerulu, care si mai de curendu Mia datu Mie si Casei Mele unu semn fericitoru alu gratiei sale (Vivate entusiastice!) pe care poporele Mele o a salutat cu bucuria doioasa, se se indure intru atotputintia sa a ingriji bineouventandu, ca Austri'a se infloresca si se prosperese, tare prin concordia si bogata in tota onorea! (Vivate repetite si indelungu duratore!)

Acest'a este in traducere genuina cuventulu de tron alu Mai. Sale imper. Austriei, prin carele dupa 20 luni de activitate inchise sesiunea parlamentului imperialu. Acestu cuventu, celu dinteiu in felulu acest'a in Austri'a este, ori din ce punctu de vedere lu vei privi, unu adeveratu evenimentu de insemnatate istorica, ceea ce ne pastramu spre a demustra in Nr. urmatoru.

29060/1862.

Publicatiune.

Dupa emisulu inaltului Praesidiu alu Cancelarii Transilvanico Aulice in 25. Nov. 1861 Mai. Sa c. r. apostolica, cu prenal'ta decisiune din 19. Nov. a. c. a binevoitu a aproba urmatoriele mesuri provisorice:

Ca fugarii dela asentare din Transilvania, si in acela casu, candu la chiamarea loru inainte, pe calea prescisa, inainte de asentatiune — din o titula legiuita s'ar elibera dela asentare, in viitorii trei ani — séu pana ce pe calea constitutionala si mai nainte se ar decide ceva — voru fi supusi pedepselor acelor, care adiungu — pe aceia, cari sunt la servitiu militaru neapti in intiesulu §. 45 linia 3 a codicii pentru intregirea armatei.

Clusiu, 3. Dec. 1862.

1—3 Dela Praesidiu c. r. Guvernu Transilvanu

Crenneville m. p.

D. Maioru pens. Adalbertu Clococeanu, romanu din Veneti'a de josu se redica de Mai. Sa la gradu de cavaleru imper. austriacu priimindu ord. crucei de feru cl. III.

D. Nicolau Barbu f. concipistu gubernialu e denumitu de secretariu gubernialu prin cancelaria de curte.

Brasiovu 16/28. Dec. 1862.

Domnisióra **Constanti'a Dunca** de Sajo,
(Camille D'Albe)

sosi in 12/12. v. si in midiuloculu nostru si fu obiectu de rara stima, onore si admirare si intre noi. Indata dupa sosirei fu imbraciosiata dimpreuna cu onorabil'a Dsale mama in sinulu unei familii din cele mai alese si mai ospitale in Brasiovu, familia Dlui negutatoru Nicolau Voinescu, cu tota onorea si prevenirea, cu tote ca sosirea Dsale fu tardia, pe la 11 nopte.

In 13. Dec. s. v. corpulu profesoralu alu gimnasiului romanescu si alu scololoru normali de baieti si de fetisore merse suptu conducerea Dlui Directoru G. J. Munteanu la locuintia Dsale, a raritatiei nostre literarie, salutandu de buna venire in trecerea sa cu urmatoarele cuvinte pline de gravitate:

„Corpulu profesoralu alu scololoru romane din Brasiovu, preinsciintiatu prin faim'a despre laurele ce, Domnisióra, le ati culesu pre campulu literaturei si alu sciintiloru, se bucura ca i se da ocaziune a si esprime cu acest'a respectulu ce se cuvine talentului si meritului, cu atatu mai vertosu, ca victori'a ce ai repurtatu-o in republic'a literelor face onore nunumai sesului frumosu romanu, ci chiaru si natiunei romane intregi: dreptuaceea corpulu profesoralu insocesce calatori'a Dtale in patria cu voturile sale, ca Ddieu se ti ajute a intemeia in patri'a romana o educatiune romana intre fiiele romane; si saluta si pre Dómn'a mama, ca a nascutu si a educatu o asemenea fia.“

Asemenea fu salutata si bineventata si din partea onor. preotimi, conduse de P. O. D. protopopu J. Popazu, cam cu urmatoarele vii expresiuni de onorare:

„Preotimea, intielegundu de eminentele progrese ce a facutu Domnisióra Constanti'a Dunc'a pe campulu sciintiloru si cu deosebire alu celor pedagogice, precumu si de infocat'a alipire catre beserica — cerendu in Paris anume a dá esamenu din mantuitoarele invatiaturi ale religiunei ortodoxe — vine a si descoperi bucuria s'a pentru sosirea in midiuloculu ei, a-i urá sporulu doritu pe campulu celu frumosu alu lucrarilor ce silu a alesu, a i aminti pentru de a pune dreptu basa la sistem'a de crescere pentru sesulu femeiescu — ce voiesce se intreprinda — religiositatea, moralitatea si nationalitatea, si in fine preotimea si-a incheietu salutarea s'a cu cuvintele: Se traiti, Domnisióra, multi si fericiti ani, fia binecuventata mam'a, care Te-a nascutu.“

Sér'a fu onorata cu o imbracisare onorifica in sinulu familiei D. Theodoru Ciurcu, unde avu ocaziune seculu celu frumosu a-i cunosce eminentele calitati, ce servescu de onore natiunei.

Vineri in 14. Dec. s. v. pre la 10 ore inainte de prandiu Domnisióra C. Dunca a binevoitu se cerceteze cele trei clase de fete normale si pre clas'a IV. de eleve, ospitandu la prelegeri si ascultandu la raspunsuri pretutindenea. Din propunerile si intrebarile facute se potu fiacare cunoscatoriu convinge, ca faim'a n'a esageratu nimicá din cate a respanditu despre acesta romana demna de numele romanu.

Apoi luà in vedere si sala de esamine precumu si incepeturele de colectiunea zoologica si mineralogica din museulu gimnasiului.

Dupa acesta mai primi si mai facu singura vreo cateva visite. —

Comitetulu Reuniunei F. R. inca si facu detori'a sa cu o onorifica salutare a rarului óspe si intre seculu femeiescu alu natiunei nostre demnu de cea mai mare reputatiune si pretiure. —

In interesulu generalu si publicu alu natiunei nostre ne aflamu in consciintia indetorati a marturisi, ca repetit'a nostra conversare cu genial'a acesta fica a natiunei romane ne a adusu la convincerea, ca Domnisióra Constanti'a de Dunca e in adeveru unu sóre intre stelele orizontului secului nostru femeiescu, care, deca nu i se voru opune nuorii, cei ce amenintia cu intunerecu pe totu loculu, va reversa fara ndoiela preste seculu femeiescu si prin elu preste natiunea patriei, in care se reintoce, lumin'a cea mai binefacatoria pentru cultur'a natiunei sale. Simtiulu relegiosu si moralu, amorea nationala si totu ce mai nascu aceste simtiente spre a complini cunun'a fericirei nationale, tote acestea crenodia se afla nutrite in sinulu Dsale, ca nesce diamante, ce nu se potu deajunsu pretiui. Nu suntemu de cei, ce judeca dupa primele impresiuni, ci noi punemu in campana de a

drépta cultur'a animei si amórea nationala, ér' in cea de a steng'a sciinti'a, puterea geniului, si a talentului, si candu acesteia 'si tienu ecuilibrulu intr'o persóna, atunci ferioescu pe cei ce voru deveni obiectulu ingrigirei ei. Astufeliu de persóna cunoscù suscrisulu in Domnisiór'a Constanti'a de Dunca; si mai 'ncolo natiunea are in Dsa si o celebritate contemporana in republic'a litereloru, si déca societatea de arte, sciintie si litere din Parisu o primi de membra a sa, re flecsulu radieloru onórei acesteia ne face mundri si pe noi si ne deschide camerele animei, cá sei uramu viétia indelungata, prosperitate la intreprindere si sprijinu puternicu de mana tare si braciul inaltu, celu merita, spre a poté inainta educatiunea nationala, dupa principiale ce le profitéza si cari merita tóta imbraciosiarea.

Duminea desu de diminétia porni Celebritatea nóstra la Patri'a sa Romani'a Ddieu sei ajute, intarindui anim'a la orce lupte in folosulu crescerei secului frumosu alu natiunei si prin elu alu fericirei patriei, reportandu victori'a aceea, pentru care s'a sacrificatu din prim'a copilaria!

R.
BANATU. Din valea Muresiului... O scire pentru noi surprindiatória si superatória ne aduse in dílele aceste jurn. nostru nationalu Conc. din Pest'a, impartasindune: cumu ca s'ar da cu socotéla, ca Ill. Sa D. Administratoru alu Carasiului Theodoru Serbu s'aru strapune la Aradu, ear' pentru noi se destina de administratore D. advocatu din Lugosiu Alesandru de Makkay; intonanduse despre cestu din urma, ca nar' fi spre nemangaierea romaniloru din Carasiu, fiindu ca D.-sa cu ocaziunea lupteloru, care in congregatiunea comitatense din Lugosiu in 4. Sept. 1861 s'au portatu, inca ar fi votatu pentru introducerea limbei romane de limba oficiósá in afacerile comitatului. —

Ce lipsa se potù esca in regiunile cele mai nalte guvernamentale pentru schiambarea mariloru dignitari din Aradu si din Lugosiu, acésta a patrunde nu ne este iertatu, inse ni se puse o ghiacé la anima intielegundu, ca cu aceasta ocaziune Comitatu nostru se 'si peardia grati'a cea prénalta?! si, cumu amu díce, dreptulu celu dela Maiestate prin rescriptulu incorporarii din 27. Dec. 1860 castigatu, si asia, cumu este de romanii de si indesatu locuiti, de odata se se vedie cu unu barbatu in fruntei de natiunea neromanu? Fia alte sciri ale susnumitului jurnálu despre alte eveneminte catu voru vré de basate si sigure, dar' in acestu casu se dee Dumnedieu cá se nu fia; — pentru ca romanii din Carasiu, de si sub feliurite sisteme guvernamentale, numai pana atuncea credu, ca grati'a prénalta a Mai. Sale prébunului nostru monarchu, si a locuriloru mai nalte sta revarsata preste ei, pana candu sciu, ca persón'a cea mainalta a Comitatu-lui este numai romana de sange si de simtiu, inaintea careia ei in dulcea loru limba romana sunt ascultati si preceputi; ear' nu tractati eu despretiu inganfantu! Incatu despre ce ni se aduce inaintea spre alinarea spiriteloru, totu in acelu jurnal, cumuca D. Makkay la timpulu seu insusi ar fi votatu pentru introducerea limbei romane, potemu respunde Domnului vestitoriu din Concordia, ca si acea votisare nu s'au facutu din vreo convingere morala, ci mai multu din casulu inalienabilis necessitatis, pentruca cuvintele, prin care s'au datu D. de Makkay consensulu la acea introducere, dupa cumu si astadi potu fi in via memoria a membriloru de comitetu, erau camu aceste: hiszem tisztelt bizottmány! itt a capacitacionak ugy is helye nincsen, legyen tehát a többség akarata.*

De vomu judecá bine aceste cuvinte, apoi diu nu ne potemu apara de acea conclusiune, ca si D. de Makkay, de si barbatu altucumu demnu de tóta stima, candu votà intr'unu modru cá acesta, camu totu asemenea au cugetatu cu acei straini, carii prin congregatiunile comitatense si in alte comitate, pre unde romani cu numerulu loru si eluptau vreo maioritate, le strigau: ca ei numai cu mas'a cruda (nyers erő) cautá a impune. m. m.

Din un'a a 2-a scrisóre din Banatu scótemu aceste: ...Noi romanii banatiani inca n'amu revoltatu neci odata in contra inaltei dinastie si a tronului, cá se meritamu disgratia, neci potemu crede, ca in favórea celoru cu peri de lupu ne va lasa Maiestatea de bataia de jocu intrigeloru de rea credintia, pe noi cei fara fine credintiosi si alipiti de in. seu sceptru. In adversis visa et videbitur romanorum virtus, si pecatuesce in pericululu seu totu, celu ce crede defaimariloru si prepuneriloru mai multu de catu faptei dovedite si pipaite.

J. M. R. ✓

Unu cuventu din Banatu.

Scirea despre strapunerea administratoriului din comit.

Carasiu a Ill. Sale D. Theodoru Serbu in comitatulu vecinu alu Aradului ne surprinse fórte tare, de órece — precum díce Concordia — loculu Ill. Sale l'ar suplini cutare Domnu Makkay de nationalitate maghiara (quis hominum?)

Jurnalele maghiare se imbucura de impartasirea acésta a Concordiei, — scirea o latiescu cu óresicare placere, cá o invingere nóua a partitei maghiare; inse nu le place a comunicá resolutiunile mai inalte prin cari nationalitatile nemaghiare ar capeté cutare dreptu, precumu e d. e. resolutiunea imp. din Juniu 1862 emisa in caus'a folosirei limbeloru nemaghiare chiaru si pela dicasteriile mai inalte; firescu luoru, caci fratii nostri nu prea bucurosu se indoescu a respandi principiile si documintele despre indreptatirea egala a nationalitatiloru.

Sunt óre isvórele Concordiei, de unde-si scóte scirile, curate séu tocma turbúre? — nu voimu a discutá; inse marturisiru cu anima curata, ca faim'a mai susu memorata, carea ne dede o lovitura atatu de sentibile si dorerósá faciá cu dorintiele si drepturile cele mai naturali ale nóstre respicate si recunoscute nu numai de Monarchii civilisati a-i Europei, ci chiaru si de reprezentantii maghiari ai dietei din anulu tr.; dícu: faim'a acésta a fostu cu totulu neasteptata si surprindiatóre pentru noi, carii prin unu astufeliu de faptu eara perdemu o sfea lucitóre de pre ceriulu sperantieloru nóstre!!!

Ce va se díca denumirea Dn. Makkay in Carasiu faciá cu resolutiunea preinalta din 27. Dec. 1860 din timpulu incorporarii Banatului cu Ungari'a? noi nu o potemu cuprinde. Séu astufeliu ni se respectéza „dreptulu de a avé deregatori romani prin locurile desu locuite de romani?!“ Astufeliu se tienu in valóre cuvintele respicate de Monarchulu insusi? — a carui vorba si persóna trebuie se fia santa si neviolabile! Astufeliu se va realisá egal'a indreptatire a natiuniloru? Acest'a e pasiulu celu d'intaiu catra deslegarea cestiunei celei mai importante a Ungariei, — séu póte aceste sunt mediulócele cele mai sigure pentru impacarea nationalitatiloru diferite ale Ungariei?

Romanulu, candu i se face vreo nedreptate din cutare parte, in simplicitatea sa naturale are datina a díce, ca: Imperatulu nu scie despre aceea nimica.* (Va urma.)

Chronica.

— Serbii primira respunsu amanatoriu in caus'a Voivodinei. Slavacii provóca pe maghiari se'si astimpere nesatiulu suprematisticu. Garibaldi a mersu la Caprera. Grecii inca fara rege. Muntenegrenii si serbii se pregatescu pe primavéra la relupta. Rusi'a le tramite arme. Turci'a inarméza redifi, Itali'a vrea a contrage imprumutu de vro 600 mil. fr. Germani'a, Danimarc'a sta totu imparecheta; ceva straordinariu nemica. —

TIÉRA ROMANÉSCA. Bucuresci, 8/20. Decembre. (Extractu din o scrisóre venita catra unu particulariu).... —

Nu'mi pasa Domnulu meu, orice intrebuintiare vei face din acesteia impartasiri ale mele, dara tio mai spunu odata, ca acestia de aici nu voru a priimi nici unu felu de dascalitura dela Dvóstra. Noi cunóscemu relele de care bolimu si nu ne suparamu intru nimicu déca gangrenele nóstre sociale ni le aratati Dv. si oricare altii cu degetulu; dar' leacu de vindecare nu priimimu dela Dv. ci inca ve dícemu: doftore vindecate pre tine insuti. Priimimu invatiatur'a buna dela frantiosi, englesi, italieni, inca si dela rusi luminati, dar' dela ungureni si ardeleni nu priimimu. 1) Si óre ce se avemu noi a invatiá dela unguri si ardeleni? Nimicu. Nu ne totu scótetii ochii cu ciocoi nostrii, candu tiér'a Dv. e plina de ciocoi carii au adus'o la marginea peirii. — Si apoi Dv. v'ati aflatu carii se ne imputati pentru iocuibarea clerului grecescu la noi? Déca nearu díce-o acést'a muscalii, carii au gonitu de multu pe calugarii greci cu patriarehu cu totu din tiér'a loru, amu suferi si leamu multiumi. Déca nearu díce-o frantiozii, carii au gonitu si mai de multu ultramontanismulu dela ei, eara nu nearu cadea reu; dar' Dv. aveti se ve maturati mai anteiu la usiave. Traiti in o tiéra a carei istori'a e plina de eresii; o parte a clerului Dv. au ajunsu sluga prea plecatu alu clerului ungrescu si nutritoru alu ideiloru — absolutistice antisinodale intru tóta puterea cuventului, mosténu alu legatureloru misterióse din 1858, eara ceealalta nu se póte despleteci de sub ierarchi'a serbéscá, macaru catu se vèrcolesco, cá si pescii in mreja pescariloru. Aveti cleru mai luminatu decatú este acesta alu nostru? Cunóscemu acést'a, ve

1) Bine, dar' neci dela romanu nu primiti? Priimiti dar' dela dascalii straini, cu cari v'ati cununatu; ca dupa svaturile loru veti fi totu galbini de grasi? — R.

intrebamam inse cu mare indoiela: óre si mai iubitoru de libertatea evangelica?

Ce ne totu spuneti de scóle si de universitate? ²⁾ Ardealulu a scapatu de sub turci nainte cu 160 ani, Principatele nóstre inainte cu 32 de ani. Lumea vede ce amu facutu noi in 32 ani, pucinu adeveratu, dar' Ardealulu unde au ajunsu in 160 ani? Care ve sunt scólele de modelu, unde ve este universitatea cá se ne tramitemu si noi tinerimea la facultatile de acolo. ³⁾ Ear' ungunii vostrii cei inganfati cate universitati, cate politechnice, cate academii de arte frumóse si cate institute mari militare numera ei? Ne imputati ca ne tramitemu tinerimea la Paris. O tramitemu acolo unde'si tienu de onóre tóte natiunile cá se tramita pe fiii sei, pentruca déca tinerii nostrii se potu corumpe in Paris, ei se potu asemenea corumpe oriunde, in puturile Fanarului, in Petruburgu, in Vien'a si oriunde, dar' profesorii, dar' colosalele mijlóce de invatiatura pe care le afla in Paris nu le mai afla nicairi in Europ'a. ⁴⁾ Séu ca Dv. ati voi se invetie tinerimea nóstra in Austri'a? Póte preste o suta de ani, dar' adi si mane nu. Parisulu nu e de vina ca se strica multi tineri, ci sunt de vina parintii loru cei natarai. Cogalniceanu s'a incercatu cá se faca universitate aici in tíera; dara 40 de profesori cati se ceru pentru tóte facultatile cate trebue se fia reprezentate si inca fórté bine, de unde erá se'i scótia? ⁵⁾ Dv. si noi nu avem inca nici profesori de ajunsu pentru specialitati precumu se propunu in gimnasii, cá se tacemu ca unii lenesi, cativa semiinvatiati si pedanti aru meritá de a fi departati in totu minutulu; inse pe cine se puna cineva in loculu loru? Ve temeti ca tinerii nostrii in strainatate isi voru perde legea? Dara pravoslavnicii Dv. o perdu pe a loru in scólele papistasiloru, calviniloru, luteraniloru din Ardealu? ⁶⁾

²⁾ Nu cumuva i place corespondintelui mai bine tem'a despre temntie si ocne, decatu cea despre scóle?! — Scóle puçine ceru ocne multe. R.

³⁾ Asia!? Apoi ce mai vorbiti, ca esiste si unu statu romanu; mai bine botezatu cu numele de „statulu cu crescerea babilonica.“ — R.

⁴⁾ De ce se nu le afe in Patria, déca ea e mama adeverata si nu mama de scortia?! R.

⁵⁾ In tóta Françi'a totu s'aru fi aflatu pentru unu provisoriu de vro 4—6 ani. Lacu se fia, ca broscé se afla! R.

⁶⁾ Pierdu diu simtiulu nationalu, si sugu indiferentismu si relegiosu. Uitative in giurulu Dv., ca nóue inea ni acru sufletulu de renegati. — R.

Noi avem mijlóce materiale colosale si facemu puçintu pentru scóla? (!!!) Este o mare minciuna ca scólele nóstre au statu vreodata mai bine decatu astadi. Ele nu sunt ceea ce aru trebui se fia, dara sunt multu mai bune de catu sub Stirbei si chiaru sub Ghica, candu unii profesori cá Marcovici si altii mergea in clasa numai óá de doru si nimini nu le avea grij'a. Adeveratu ca Giculescii isi óautá popularitate prin scóle, dara pe alta parte stricá in viéti'a practica totu ce esia bunu din scóla. —

Si ce se mai invatiamu noi dela Dv.? Manutienerea securitatii publice? Dór' ca nu vomu lua de modelu vreo tíera unde esu Zsubri, Rozsa, Patko etc. cá duchurile necurate in mediu de nópte — etc. etc. —

30188—1862.

Publicatiune.

In urm'a inaltei ordinatiuni a presidiului cancelarii r. aulice din 6. Dec. a. c. Nru 4877 se face cunoscutu, ca comisiunile militari asentatórie in Bucuresci, Jassi si Rustchuk, in urm'a ordinatiunii din 5. Dec. a. c. Nru 29272, voru incepe a lucrá in 2-a Ianuaru 1863 si voru continua lucrarile sále pana in finea lui Ianuaru 1863.

Clusiu, 12. Decembre 1862.

3—3

Dela presidiulu r. guberniu.

28728—1862.

Concursu.

Mai. Sa c. r. apost. cu preanalt'a s'a decisiune din 17. Nov. a. c. s'au induratu preagratosu a concede, cá pentru Principatulu Transilvani'a, in Désiu, Tord'a, Aiudu, Muresiu-Qsiorheiu, Ciucu-Sereda, si in Déva se se asiedie, pe doi ani cate unu veterinaru (doftoru de vite) cu 300 fl. (trei sute fiorini) salariu anuale, si clas'a XII-lea, pentru care posturi prin acésta cu acelu adausu se deschide concursu, ca cei ce dorescu a priimi vreunulu din posturile acestea, au petitionile sale bine documentate a le asterne pana la capetulu lui Ianuaru 1863 la reg. guberniu negresitu. —

Clusiu, 1. Decembre 1862.

3—3

Dela regesculu guberniu.

Cursurile la bursa in 29. Decembre 1862 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 53 cr. v. a.
Augsburg	—	—	114 „ 50 „
London	—	—	115 „ 30 „
Imprumutulu nationalu	—	—	81 „ 80 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	75 „ 90 „
Actiile bancului	—	—	811 „ — „
„ creditulu	—	—	222 „ 10 „

INSCIINTIARE de PRENUMERATIUNE la

Gazet'a Transilvaniei si Foi'a pentru minte, anima si literatura,

pe anulu 1863, sem. I.

Dela 1. Ianuaru 1863 cu 5 fl. m. a. pe sem. in launtrulu Monarchiei austriace; cu 8 fl. m. a. pe sem. in afara din Monarchia.

Douadeci si cinci de ani se implinescu, de candu Foiile acestea priveghéza dí si nópte pe lenga poporulu romanu, ce a trecut de atunci incóce prin atatea dile de restriste si furtune, standu cá unu soldatu credintiosu la postulu seu, si preluptanduse in timpi normali si abnormali pentru binele publicu, si cu deosebire pentru fericirea viitoriulu natiunei sale.

Lupt'a cea mai hotaritória de sórtea poporulu romanu pe viitoru e la usia; puçinu si diet'a Ardealulu, — care a provocatu si pana acumu atatea lupte artificióse, — se va convoca. Cunóscemu cu totii, luptele ce ne stau inainte; scimu catu de cerbicóse potu fi ele, pana candu vomu poté ocupa postulu, ce se cuvine natiunei nóstre in concertulu sororiloru natiuni colocuítorie. — O parte catu de mica din acésta lupta radima si pe umerii jurnalulu acestuia, care, déca vreodata, apoi acumu pretinde cu tóta seriozitatea dela toti solidii frati de lupta totu feliulu de concursu, pentrucá se ne aflamu in pusetiune a representa natiunea cu demnitate si dupa tóte imperativele ei trebuintie jurnalistiche, la ceea ce noi nu vomu remané datori, pana candu si pana unde ne voru sprijini puterile si ajutóriele, asúpra caroru potemu si vomu poté dispune. —

Barbatii de capacitate ai natiunei nóstre sunt cu deosebire provocati a intrecurma acumu tacerea si a reesi cu totii la frontariu cu productele ingenialoru, ale privegherei, oserbatiuniloru si ale patrundietatii loru politice, cá se potemu díce la or'a decisiva: lupta buna a m u lupta tu: Pentru Principe, Patria si Natiune!

Cu deosebire sunt rogati toti DD. corespondenti si sprijinitori ai foiloru acestora, cá se nu incete a colucra cu totii la susutienerea loru, pana candu nu ne mai aflamu in stare a dispune fara presiune si pedeca de esirea loru. —

Ear scrisorile se fia francate; si numai dela 10 prenumeranti tramisi se cede alu 11-le gratis.

Din caus'a serbatoriloru — si a lipsei de culegatori cu dorere ne vedemu impededati cu esirea Fóiei regulata. — Dabit deus his quoque finem! Red.

Redactoru respundietoru

JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui

JOANNE GÖTT.